

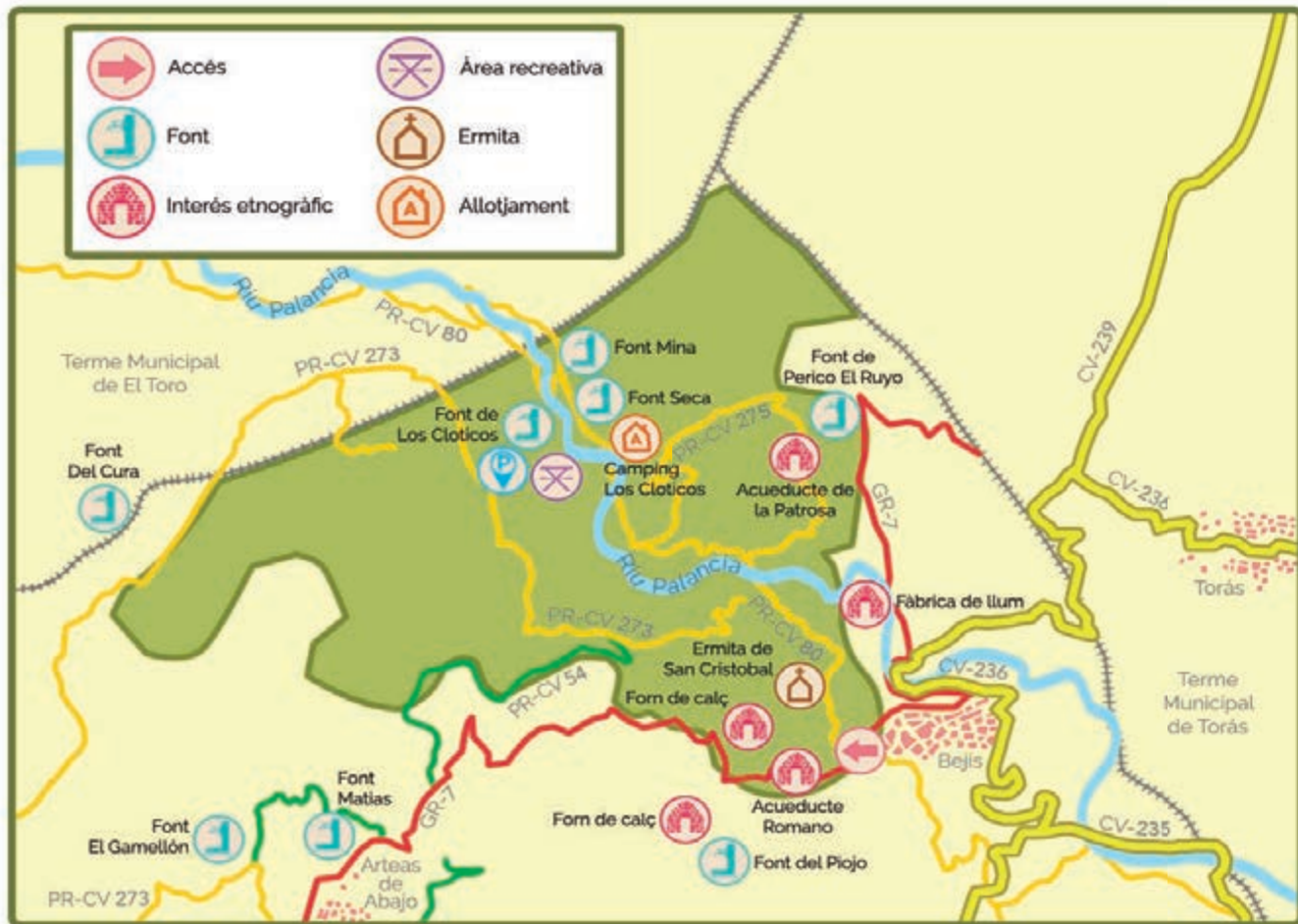

+ PARATGES CASTELLÓ

PEÑAESCABIA

BEJÍS

Els secrets de l'aigua

El mapa del tresor.....

Pel camí de Peñaescabia travesses l'ombria del paratge i per la pista de Rodano la solana. A les Penyes d'Amador, Collado Royo i Cerro Simón es va pel camí de la Talaia des de la CV-236. I per a anar als Cloticos només has de seguir la pista que ix de Bejis pel carrer Cloticos.

Has arribat a un Espai Protegit. Sigues protagonista de la seua conservació

Descobrir una xicoteta meravella.....

Peñaescabia és un paratge conformat per mil i un racons increïble, cada un amb les seues pròpies singularitats.

La part més rica quant a botànica és la **Umbría De los Tajos**, amb els seus **teixos** i els seus **grèvols**, que canvien a **roures valencians**, **pi negral** i **savines** al voltant del **Cerro de la Cruz**, a més de 1300 metres d'altitud. Prop, baixant de Peñaescabia per la seua vessant est, trobem **carrascar** amb **servers**.

A les **Peñas de Amador**, les repoblacions de pi negral i **pi blanc** van a trobar-se, barranc

Peñaescabia un dels últims refugis de la Graellsia

Les orquídies donen fe de la riquesa de Peñaescabia

avall, amb el curs recent nascut del **Palància** i el seu bosc de galeria amb **avellaners**, **fleixos** i **lledoners**. Les **Lomas de los Pradillos**, amaguen un **anouer monumental** junt amb el riu i una zona de **sureres**. I la zona sud del paratge goja amb la floració de diverses espècies **d'orquídies** a la primavera.

Entre tanta varietat, les **papallones**, com la **graellsia**, no poden sentir-se més a casa. Igual que els ocorre a **rabosots**, **porc senglars**, **cabres**, **voltors**, **mussols** i **àligues reials**, **gats salvatges** i **teixons**.

Gaudir del natural.....

En els rius i tolls encara abunda la truita comú

Peñaescabia és, abans que res, un lloc on gaudir del paisatge conformat per les **falçs** que van constituint, sumant les seues aigües, la **capçalera del riu Palància**, nascut un poc més al nord. Hi ha moltes altres sendes que recórrer que entren i ixen de les zones protegides, ja que per Bejís passen **cinc de xicotet recorregut (PR)** i el **GR-7**.

Val la pena informar-se bé de les opcions de cada una d'aquestes rutes per a així poder gaudir millor tot el que ofereixen a les zones altes o de barranc, on el continu **remor de l'aigua** jugant entre pedres i vegetació et seguirà sense que te n'adones.

A més, cada ruta té variants amb què acostar-se a unes zones o altres, així que es tarda molt a esgotar tots els possibles passejos. Així de ric és aquest paratge!

La **Font de Los Cloticos**, amb el seu **berenador** davall els pins, **l'aparcament** i la **zona de jocs infantils**, és el lloc ideal per a acostar-se en família o amb les amistats. A més, és tradició que el veïnat de Bejís prepare paelles allí l'últim dia de les festes patronals. És una zona molt volguda i cuidada per tothom. Prop, seguint la mateixa carretera, es troba el **càmping** des de 1993.

Això era que.....

La història de Bejis comença ja en l'era dels **dinosaures**, perquè alguns van deixar les seues empremses en el camí a Arteas: són les **icnites de la Badina**. També hi ha vestigis de l'home prehistòric en forma de **pintures rupestres d'art llevantí** a la zona del **Collado**. Més tard ibers, romans i finalment musulmans, es van assentar en aquestes terres al costat de la remor de l'aigua.

Bejis va ser reconquerida en 1228 i en 1245 va passar a formar part de la comanda de **l'Orde de Calatrava**, junt amb Teresa, Sacañet i Torás, fins que en el segle XIX es va independitzar.

La Guerra Civil, amb el front tan pròxim, va devastar tota la zona. D'aquella atrocitat queden la línia de **trinxeres** i les **casetes militars** al sud de Peñaescabía.

Antics aprofitaments dels terrenys que avui conformen el paratge van ser l'ús de la fusta de carrasca per al **carboneig** i els **forns de calç** que encara poden veure's prop de l'ermita de **San Cristóbal**. També es cultivava **cereal**.

A una zona del paratge les **cabres** i **ovelles** malaltes de sarna eren conduïdes per un abrupte pendent fins una hiedrera en un

refugi natural. Allí passaven una llarga temporada i, quan tornaven a per elles, moltes havien curat i inclús tingut cries.

El paratge guarda testimonis de la Guerra Civil

Sabors: terra i tradició.....

De Bejis és molt coneguda la seua **aigua mineral**, que comercialitza l'embotelladora municipal. Però no és menys apreciat el seu magnífic **oli d'oliva**, de color fosc i gran sabor. Allí el cultiu de les oliveres es va estendre al llarg del segle XIX. Abans, les zones agrícoles es dedicaven principalment a **l'alfals farratger** per a les vaques i el **blat**. No en va per Bejis passa la vereda que va des de Lliria fins a Terol. **Cabres** i **ovelles** també pasturaven pel terme municipal.

Els plats que poden assaborir-se en aquesta localitat són ben contundents i saborosos. **L'olla** reviu a qualsevol. Igual que **l'arròs d'olla** que serveixen caldós i ben calent.

Or líquid de l'Alt Palància

L'orza, a més d'acompanyar altres plats, farcida constitueix uns entrepans perfectes per a eixir a recórrer el paratge natural, i en la motxilla també pots portar uns **pastissos de moniato** o uns **rotllets d'amoniac**.

Els dolços no falten a Bejis. La coca **escudillada amb anous**, d'anouers del terme, és una delícia per al desdijuni o el berenar. I de postres es pot prendre alguna coseta un poc més lleugera, com un **flam d'ametla**, una **mousse de codony i carabassa**, un **gelat d'anous** o un trosset de **coca de figues**.

Caldrà caminar molt per a cremar tant menjar!

Aigua de Bejis, font de vida i progrés

Més enllà del paratge.....

Bejis ofereix molta varietat. En les ruïnes del seu **castell**, treballs arqueològics realitzats han tret a la llum retalls de la vida dels seus ocupants des de **l'Edat del Bronze** fins a restes de munició de la **Guerra Civil**.

Al poble, **l'Església Parroquial de la Mare de Déu dels Àngels**, del segle XVI i reformada en el XVII, mostra la seua **portada classicista**, a l'estil renaixentista italià, davant un atri enjardinat, on destaquen dos arcs de mig punt que van pertànyer a l'antic ajuntament. I **l'ermita de la Mare de Déu de Loreto** amaga un preciós arriador ceràmic.

El **Museu de l'Aigua** i el **Museu Etnològic i Arqueològic** t'esperen per a contar-te més històries.

Peça fonamental en el paisatge i la història de la localitat és **l'Aqüeducte** d'origen romà encara que amb reformes musulmanes i més recents.

Aqüeducte romà Los Arcos

De camí a visitar les masies rehabilitades, com les **d'Arteas**, val la pena parar-se a estudiar com estan construïts els **bancals**, amb blocs de pedra seca, que arriben a diversos metres d'altura, i que amaguen refugis on arrecerar-se.

I no cal deixar de visitar Bejis durant les seues nombroses **festes**, com ara **San Blas**, on es pasta un rotllo gegant adornat amb dolços. O com les **Festes Patronals** a principis de setembre.

Saps ja qui és l'arquitecte del paisatge?

AGRAÏMENTS

A Vicente Palomar per ser una font de coneixements sobre els paisatges, flora i història de Peñascabia

A Rosa i Joaquín Gil i a Amparo Lázaro per compartir les receptes tradicionals de casa Pita

A José Adrián Lázaro i família, per narrar-nos com era la vida en el camp i cuidar de l'entorn incomparable de Los Cloticos

Ayuntamiento de
Bejis

INTERPRETA NATURA

DL CS 631-2017

I, per si vols saber més sobre Bejis

Ajuntament: 964 120 161

www.bejis.es

www.turismodecastellon.com

